

**Науковий реферат статті Носової Т. І.**  
**"Науково-методичний підхід до оцінювання незадіяного інтелектуального резерву торговельного підприємства"**

В умовах сучасного розвитку економіки основою ефективного розвитку інтелектуального потенціалу торговельного підприємства є багатогранний аналіз, планування, прогнозування та стратегічне управління його складовими елементами на основі виявлення інтелектуальних можливостей та забезпечення оптимальної рівноваги між інтелектуальним потенціалом та його незадіяним інтелектуальним резервом. В економічній практиці сьогодні не сформовано загальноприйнятого науково-методичного підходу щодо оцінювання незадіяного інтелектуального резерву торговельного підприємства, а ступінь теоретико-методологічних розробок з обраної теми не дає змоги задовольнити процес управління інтелектуальним потенціалом, тому важливість визначеної проблематики обумовило актуальність обраної теми дослідження.

Основна проблематика в оцінці інтелектуального потенціалу, а також його резерву полягає в тому, що в науковій літературі загалом не виокремлюється інтелектуальний потенціал торговельного підприємства з сукупного економічного потенціалу, а тому його важко оцінити, розвивати та використовувати його можливості для підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Мета даного дослідження полягає в розробці науково-методичного підходу до оцінювання незадіяного інтелектуального резерву як запоруки ефективного управління інтелектуальним потенціалом торговельного підприємства.

На думку автора, інтелектуальний потенціал торговельного підприємства визначається можливістю торговельного підприємства використовувати здібності кожного складового елемента інтелектуального потенціалу, застосування яких надасть підприємству поступово зростати за рахунок інтелектуального потенціалу, оскільки саме здібності надають змогу інтелектуальному потенціалу постійно та системно розвиватись.

Інтелектуальні здібності торговельного підприємства можна подати як інтелектуальний потенціал та інтелектуальні можливості. Водночас різниця між інтелектуальним потенціалом та інтелектуальними можливостями визначає інтелектуальний розвиток.

З метою підвищення ефективності управління інтелектуальним потенціалом торговельного підприємства автором запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання незадіяного інтелектуального резерву, який, на відміну від наявних, дає можливість здійснити триєдине оцінювання інтелектуального потенціалу, максимального рівня можливостей та незадіяного інтелектуального резерву, а також визначити потенційну траєкторію зростання на основі визначення відхилення між поточним станом використання можливостей та максимально можливим рівнем.

У ході дослідження були використані загальнонаукові методи, методи економіко-математичного аналізу та моделювання економічних процесів.

У результаті дослідження була розроблена система показників оцінки можливостей розвитку інтелектуального потенціалу торговельного підприємства, сформований науково-методичний підхід оцінки незадіяного інтелектуального резерву та наведена поетапна часова модель розвитку можливостей інтелектуального потенціалу торговельного підприємства.

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що головна мета в управлінні інтелектуальним потенціалом торговельного підприємства полягає в прагненні мінімізувати розрив між інтегральним показником тетрацентричного ядра інтелектуального потенціалу та поточними можливостями, або більш ефективно використовувати поточні можливості для того, щоб приділити увагу потенційним можливостям, які підвищують вартість інтелектуального потенціалу торговельного підприємства та виступають запорукою його довгострокових конкурентних переваг на ринку, або його високого конкурентного положення серед інших підприємств на ринку.

Практичне застосування результати роботи знаходять в оцінці інтелектуального резерву підприємства та графоаналітичному відображенні результатів розрахунків, що дозволяє підприємству зробити висновок, про наявні інтелектуальні резерви та використовувати їх у подальшій господарській діяльності.

---

**Література:** 1. Павлов К. В. Система показателей регулирования инновационного потенциала промышленных предприятий / К. В. Павлов, С. В. Кочетков, О. В. Кочеткова // Научные ведомости БелГУ. – 2007. – № 3 (34). – С. 170–175. 2. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування : навч. посіб. / А. М. Єріна ; Київ. нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2001. – 170 с. 3. Берж К. Теория графов и ее применения / К. Берж. – М. : Изд-во "Иностранная литература", 1962. – 320 с. 4. Горніцька Д. А. Визначення коефіцієнтів важливості для експертного оцінювання в галузі інформаційної безпеки / Д. А. Горніцька, В. В. Волянська, А. О. Корченко // Захист інформації : науково-практичний журнал. – 2012. – № 1. – С. 1–13. 5. Адлер Ю. П. Планирование эксперимента при поиске оптимальных условий / Ю. П. Адлер,

Е. В. Маркова, Ю. В. Грановский. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Наука, 1976. – 280 с. 6. Воліков В. В. Етапи оцінювання інтелектуального потенціалу підприємства / В. В. Воліков // Економіка розвитку. – 2013. – № 2 (66). – С. 118–123. 7. Радіонова І. Ф. Інтелектуальний капітал та інтелектуальний потенціал економіки: розмежування понять і явищ / І. Ф. Радіонова, В. І. Усик // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 10 (124). – С. 56–67.

#### **Інформація про автора**

**Носова Тетяна Ігорівна** – аспірант кафедри економіки підприємства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (83032, Україна, м. Донецьк, вул. Чаадаєва, 14-4, e-mail: Nosik0408@mail.ru).